

Vergaderjaar 1989–1990

21 209 (R 1373)

Bepalingen inzake de beëdiging en inhuldiging van de Koning (Wet beëdiging en inhuldiging van de Koning)

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 26 oktober 1989

De vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek, brengt van haar bevindingen als volgt verslag uit.

Onder het voorbehoud dat het kabinet de hierin gestelde vragen en gemaakt opmerkingen tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling genoegzaam voorbereid.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Met instemming hadden zij geconstateerd dat de in het wetsvoorstel opgenomen eed of belofte recht doet aan de ten tijde van de behandeling van de herziening van de Grondwet door kabinet en Staten-Generaal uitgesproken wens de nadere regeling van de beëdiging en inhuldiging niet in de Grondwet maar in een afzonderlijke wet op te nemen. De leden van de C.D.A.-fractie konden zich vinden in de formulering van de eed of belofte. Vooral de passage «zoals een goed en getrouw Koning schuldig is te doen» is een correcte weergave van de door de C.D.A.-fractie ten tijde van de Grondwetsherziening voorgestelde passage. Ten slotte wensten deze leden hun waardering uit te spreken over het voorgestelde artikel 2 dat op plechtige wijze de verbondenheid van Staten-Generaal met de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden tot uitdrukking brengt, een verbondenheid waaraan deze leden grote waarde hechten.

De leden van de S.G.P.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel.

Met de aanpassing van het eedsformulier, voorzover deze voortvloeit uit het Statuut en het Koninkrijksverband, hadden deze leden geen problemen. Hun had minder aangesproken de vervanging van de term «onderdanen» door «alle Nederlanders en alle ingezetenen». Zij vermochten niet in te zien dat de term «onderdanen» zodanig beperkt zou moeten worden uitgelegd dat daaronder slechts begrepen zouden kunnen worden die onderdanen die het Nederlanderschap bezitten. Zij zouden prijs stellen op behoud van de term «onderdanen».

Deze leden vroegen voorts of, en zo ja, in hoeverre juridisch-constitueel bindende betekenis moet worden toegekend aan de plechtige inhuldigingsverklaring door de voorzitter van de verenigde vergadering

¹ Samenstelling:

Leden: Stoffelen (PvdA), Hermes (CDA), Hermans (VVD), Hennekam (CDA), fungerend voorzitter, Mateman (CDA), Niessen (PvdA), Van der Burg (CDA), Krajenbrink (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Wiebenga (VVD), Franssen (VVD), Willems (Groen Links), De Cloe (PvdA), Kohnstamm (D66), Deetman (CDA), J. T. van den Berg (SGP), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Koetje (CDA), Van Otterloo (PvdA), Scheltema-de Nie (D66), Schoots (PvdA), Apostolou (PvdA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA).

Plv. leden: Achtienribbe-Buijs (PvdA), Brinkman (CDA), Koning (VVD), Heerma (CDA), Tegelaar-Boonacker (CDA), Alders (PvdA), Eversdijk (CDA), Van der Heijden (CDA), Castricum (PvdA), Nijpels (VVD), Korthals Altes (VVD), Lankhorst (Groen Links), Van Gelder (PvdA), Ybema (D66), Frissen (CDA), Schutte (GPV), Koffeman (CDA), Van Amelsfoort (CDA), Lonink (PvdA), Versnel-Schmitz (D66), Van Rijn-Vellekoop (PvdA), Spieker (PvdA), Leerling (RPF).

van de Staten-Generaal. Zijn aan deze verklaring óók gebonden die leden die individueel verklaren of verklaard hebben de monarchie voor ons land te verwerpen, zo vroegen deze leden ten slotte.

De leden van de G.P.V.-fractie hadden in het algemeen met instemming kennis genomen van het wetsvoorstel. Zij herinnerden er aan dat zij er de voorkeur aan hadden gegeven als de eedsformules in de Grondwet opgenomen waren gebleven. Immers, de combinatie van de eed van de Koning en de door de voorzitter uitgesproken plechtige verklaring geeft weer welke verplichtingen vorst en volk tegenover elkaar hebben.

Nu de Grondwet deze formules niet meer bevat, zeiden zij het juist te achten, dat in de wettekst aansluiting wordt gezocht bij de sedert lang bestaande formules. Terecht wordt daarbij rekening gehouden met de nieuwe rechtsorde die met het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden werd gevestigd.

De leden van de G.P.V.-fractie meenden dat over de inhuldiging van de Koning niet slechts in termen van traditie gesproken moet worden. Vormt de inhuldiging niet het noodzakelijk complement van de beëdiging, waardoor de verbondenheid van de Koning en de volkeren van het Koninkrijk tot uitdrukking wordt gebracht?

Zij vroegen in dit verband aandacht voor het karakter van de plechtige verklaring. Deelt het kabinet het standpunt, dat deze verklaring, zo goed als de eed van de Koning, het karakter van een eed heeft? Zo ja, kan dit in artikel 2 dan niet duidelijker tot uitdrukking worden gebracht?

Het lid van de R.P.F.-fractie zei met belangstelling te hebben kennis genomen van dit wetsvoorstel. Over dit voorstel waren bij hem twee vragen gerezen.

De term «onderdanen» is vervangen door «alle Nederlanders en alle ingezetenen». Dit lid vroeg zich af, of uit de voorgestelde wijziging moet worden afgeleid, dat in het verleden de term «onderdanen» eng werd geïnterpreteerd. Van de gegeven motivering voor de wijziging gaat de suggestie uit dat de Koning tot nu toe slechts de vrijheid en de rechten van Nederlanders beschermdde en niet van ingezetenen, zoals vreemdelingen. Gelet op de traditie van Nederland als toevluchtsoord voor bij voorbeeld vluchtelingen kwam hem deze interpretatie niet geheel juist voor. Een aanvullende redenering voor de voorgestelde wijziging stelde hij daarom op prijs.

Graag zou hij ook worden ingelicht over de oorspronkelijke bedoeling van de woorden «algemene en bijzondere» voor de woorden «vrijheid» en «welvaart». Blijkt door het vervallen van de woorden «algemeen» en «bijzonder» ook duidelijker welke vrijheid wordt bedoeld?

De fungerend voorzitter van de commissie,
Hennekam

De griffier van de commissie,
Van der Windt